

МОН УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(УНУ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії УНУ

Олена ЯРОШИНСЬКА

28.05. 2026

ПРОГРАМА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ
зі спеціальності Н1 «Агрономія» для конкурсного відбору на навчання
для здобуття ступеня доктора філософії

Голова предметної комісії

(підпис)

Людмила РЯБОВОЛ

Умань – 2026

Укладачі: д. с.-г. н., професор Людмила РЯБОВОЛ; д. с.-г. н., професор Григорій ГОСПОДАРЕНКО; к. с.-г. н., доцент Олена ЧЕРНО; д. с.-г. н., професор Сергій ПОЛТОРЕЦЬКИЙ (гарант освітньої програми).

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії (протокол № 8 від 29.04.2026).

Схвалено вченою радою факультету агрономії (протокол № 7 від 29.04.2026).

ЗМІСТ

ВСТУП

- 1. ОРІЄНТОВНІ ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ**
- 2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ**
- 3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ**
- 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

ВСТУП

Вступ до Уманського національного університету (далі – УНУ) з метою підготовки в аспірантурі здійснюється на конкурсній основі відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН, і Правил прийому до УНУ, затверджених Вченою радою УНУ.

Прийом на навчання для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступних випробувань, зокрема, презентації дослідницької пропозиції чи досягнень.

Презентація дослідницької пропозиції чи досягнень – форма вступного випробування, що передбачена під час вступу до УНУ для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, яка полягає в заслуховуванні, обговоренні та оцінюванні наукового повідомлення вступника.

Презентація дослідницької пропозиції чи досягнень готується вступником до аспірантури особисто і є стислим викладом науково-дослідних ідей стосовно розуміння та перспектив дослідження обраної наукової тематики (теми).

Метою презентації дослідницької пропозиції є встановлення рівня обізнаності вступника та вміння застосовувати отримані знання у наукових дослідженнях; визначення здатності вступника виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, презентувати актуальні проблеми обраної наукової тематики (теми), критично оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових досліджень із дотриманням належної академічної та професійної доброчесності.

Завданням презентації дослідницької пропозиції є:

– виявлення у вступника здібностей щодо здійснення науково-дослідницької діяльності за обраною науковою тематикою (темою), системності та послідовності мислення, глибини її розуміння;

– оцінка вміння презентувати матеріал і брати участь у наукових дискусіях.

У дослідницькій пропозиції обґрунтовується актуальність наукової тематики (теми) та методологія її дослідження, викладаються основні завдання та можливі шляхи їх розв’язання, визначаються об’єкт і предмет дослідження, відображаються очікувані наукові результати.

Дослідницька пропозиція має характер творчої самостійної роботи. Виклад матеріалу не обмежується лише описовим підходом до розкриття обраної тематики (теми), а повинна відображати авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми й власну точку зору вступника на можливі варіанти її вирішення.

1. ОРІЄНТОВНІ ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Презентація дослідницької пропозиції чи досягнень повинна відповідати науковій тематиці, визначеній відповідною освітньо-науковою програмою.

Представлена вступником дослідницька пропозиція у запропонованому формулюванні та змістовній інтерпретації не обов'язково повинна стати темою дисертаційного дослідження у разі зарахування до аспірантури.

Орієнтовна тематика дослідницьких пропозицій

1. Агрометеорологічне забезпечення адаптивних технологій вирощування польових культур в умовах нестійкого зволоження.
2. Агрохімічні властивості чорнозему опідзоленого після тривалого застосування добрив у польовій сівоzmіні.
3. Аналіз ефективності застосування деструкторів у короткоротаційній сівоzmіні в контексті біологізації захисту рослин від фітопатогенів за мінімалізації обробітку ґрунту.
4. Використання проміжних культур як елементу відновлення родючості чорнозему опідзоленого в умовах Правобережного Лісостепу України.
5. Використання проміжних посівів як засобу відновлення родючості чорнозему опідзоленого в умовах Правобережного Лісостепу України.
6. Вплив короткоротаційних сівоzmін на фітосанітарний стан посівів і продуктивність польових культур в умовах мінімалізації обробітку ґрунту.
7. Вплив систем основного обробітку ґрунту на забезпеченість рослин пшениці озимої елементами живлення та формування її врожайності.
8. Вплив способів основного обробітку ґрунту на ріст, розвиток і продуктивність польових культур у короткоротаційних сівоzmінах.
9. Вплив строків сівби на ріст, розвиток і врожайність кукурудзи на зерно.
10. Ефективність використання покривних культур у технологіях вирощування польових культур в умовах Правобережного Лісостепу України.
11. Ефективність застосування ґрунтових гербіцидів у посівах кукурудзи залежно від систем основного обробітку ґрунту.
12. Ефективність застосування ґрунтових гербіцидів у посівах соняшнику залежно від систем основного обробітку ґрунту.
13. Ефективність застосування комбінацій ґрунтових гербіцидів з ад'ювантами в посівах соняшнику залежно від способів основного обробітку ґрунту.
14. Ефективність застосування комбінацій ґрунтових гербіцидів з ад'ювантами в посівах кукурудзи залежно від способів основного обробітку ґрунту.

15. Ефективність інтегрованих систем живлення сільськогосподарських культур за комплексного застосування мінеральних, органічних і мікробіологічних добрив.
16. Ефективність ферментативного деструктора BioSplito у системах мінімального та нульового обробітку ґрунту під час вирощування кукурудзи на зерно.
17. Ефективність ферментативного деструктора BioSplito у системах мінімального та нульового обробітку ґрунту під час вирощування соняшнику.
18. Ефективність ферментативного деструктора BioSplito у системах мінімального та нульового обробітку ґрунту під час вирощування сої.
19. Застосування методів штучного інтелекту для прогнозування врожайності та оптимізації азотного живлення кукурудзи за даними ґрунтової діагностики, метеорологічних спостережень і дистанційного зондування.
20. Наукове обґрунтування застосування органо-мінеральних добрив у технології вирощування сої з використанням методів цифрового агроскаутингу та точного землеробства.
21. Наукове обґрунтування системи оперативної діагностики та оптимізації азотного живлення кукурудзи з використанням цифрових технологій.
22. Обґрунтування методики оперативної оцінки густоти та рівномірності сходів соняшнику з використанням мобільних додатків комп'ютерного зору.
23. Особливості вирощування високопродуктивних сортів і гібридів польових культур за різних елементів технології вирощування.
24. Особливості формування врожайності сої залежно від ширини міжрядь і норм висіву.
25. Особливості формування врожайності соняшнику залежно від систем основного обробітку ґрунту в умовах Правобережного Лісостепу України.
26. Порівняльна ефективність органо-мінеральних добрив і традиційної системи удобрення польових культур сівозміни в умовах змін клімату Правобережного Лісостепу України.
27. Продуктивність соняшнику залежно від густоти рослин в умовах Правобережного Лісостепу України.
28. Ріст і продуктивність круп'яних культур залежно від елементів технології вирощування в Правобережному Лісостепу України.
29. Ріст і продуктивність нішевих культур залежно від елементів технології вирощування в умовах змін клімату Правобережного Лісостепу України.
30. Розширення та аналіз біорізноманіття зразків, отриманих унаслідок міжвидової гібридизації пшениці.
31. Створення вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої з використанням біотехнологічних методів у селекційному процесі.
32. Створення вихідного матеріалу пшениці спельти озимої шляхом міжвидової гібридизації.
33. Створення посухостійких форм рижію посівного з використанням біотехнологічних методів у селекційному процесі.
34. Трансформація агрофізичних та агрохімічних властивостей чорнозему опідзоленого за тривалого застосування добрив у польовій сівозміні.

35. Трансформація сполук фосфору і калію в ґрунті під впливом біопрепарату BioExpert за різних способів основного обробітку ґрунту в технології вирощування пшениці озимої.
36. Удосконалення системи насінництва пшениці твердої ярої.
37. Управління родючістю ґрунтів і продуктивністю агроєкосистем в умовах кліматичних змін.
38. Урожайність і якість насіння круп'яних культур залежно від елементів технології вирощування в Правобережному Лісостепу України.
39. Формування продуктивності кукурудзи на зерно залежно від систем основного обробітку ґрунту в умовах Правобережного Лісостепу України.
40. Формування продуктивності пшениці озимої залежно від норм висіву та глибини загортання насіння за пізніх строків сівби в умовах Правобережного Лісостепу України.
41. Формування продуктивності пшениці озимої залежно від норм висіву, глибини загортання насіння та строків сівби в умовах Правобережного Лісостепу України.
42. Формування продуктивності пшениці озимої залежно від систем удобрення та способів основного обробітку ґрунту.
43. Формування продуктивності сої залежно від систем основного обробітку ґрунту в умовах Правобережного Лісостепу України.
44. Формування та оцінювання вихідного селекційного матеріалу зернових культур в умовах зміни клімату.
45. Агробіологічне обґрунтування технологій вирощування зернових культур
46. Розробка технологій вирощування зернових культур з мінімальним пестицидним навантаженням на агроценози.
47. Розробка та обґрунтування технологій вирощування с.-г. культур з елементами біологізації.
48. Фізіолого-біологічні основи застосування біологічних препаратів у посівах кукурудзи на зерно в умовах Правобережного Лісостепу України.
49. Наукове обґрунтування технології вирощування редиски в умовах кліматичних змін із застосуванням ресурсозберігаючих технологій.
50. Наукове обґрунтування застосування біостимуляторів та біопрепаратів у технології вирощування салату посівного (*Lactuca sativa* L.) у правобережному Лісостепу України.
51. Агробіологічне обґрунтування вирощування ревеню як перспективної багаторічної овочевої культури в Україні.
52. Наукове обґрунтування адаптивної технології вирощування помідора в умовах кліматичних змін у Правобережному Лісостепу України.
53. Агробіологічне обґрунтування технології вирощування капусти кольрабі в умовах Правобережного Лісостепу України із застосуванням ресурсозберігаючих технологій.

2. ВИМОГИ ДО ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ЧИ ДОСЯГНЕНЬ

Дослідницька пропозиція – це наукова доповідь тривалістю до 10 хвилин, підготовлена вступником до аспірантури, що є стислим викладом науково-дослідних ідей стосовно розуміння та перспектив дослідження обраної наукової тематики (теми). Доповідь повинна демонструвати наукову обізнаність вступника, розуміння змісту дослідження обраної наукової проблеми, володіння методикою проведення науково-дослідницької роботи.

Орієнтовна структура презентації дослідницької пропозиції чи досягнень містить наступний рекомендований перелік компонентів:

- обґрунтування актуальності обраної теми;
- ступінь її розробленості у наукових дослідженнях;
- основні завдання та можливі шляхи їх вирішення;
- об'єкт і предмет дослідження;
- передбачувана структура наукового дослідження;
- інформація про наукові досягнення, опубліковані наукові праці.

Презентація дослідницької пропозиції чи досягнень включає доповідь вступника та відповіді запитання на поставлені членами предметної комісії.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ЧИ ДОСЯГНЕНЬ

Презентація дослідницької пропозиції чи досягнень оцінюється предметною комісією з відповідної спеціальності, склад якої затверджується наказом ректора УНУ.

За результатами презентації дослідницької пропозиції чи досягнень виставляється оцінка за шкалою 100 – 200 (з кроком не менше ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку («незадовільно»). Мінімальна кількість балів, із якою вступник допускається до участі у конкурсному відборі – 100.

Критерії оцінювання презентації дослідницької пропозиції чи досягнень

Кількість балів	Характеристики відповіді
181-200	Вступник послідовно і логічно виклав у презентації пропозиції матеріал щодо обґрунтування тематики наукового дослідження, його актуальності, стану розробки в наукових дослідженнях; можливі шляхи розв'язання поставлених завдань. Пропозиція відрізняється повнотою та достовірністю використаної інформації; логічністю структури; композиційною цілісністю; наявністю критичної оцінки наведених відомостей; аргументованістю висновків; чіткістю та лаконічністю викладу; грамотністю та відповідністю викладу нормам української мови й академічного стилю. Під час обговорення і запитань вступник виявив глибоке і повне осмислення змісту матеріалу, в якому він легко орієнтується, володіння поняттєвим апаратом. Відповіді на запитання вступника вказують на здатність до аналізу й інтерпретації обраного предмета дослідження, відмінне володіння навичками логічного і послідовного викладу матеріалу.
141-180	Зроблено послідовне та логічне викладення матеріалу. Подання задуму автора є максимально зручним для сприйняття науковою аудиторією. Пропозиція характеризується повнотою та достовірністю використаної інформації; логічністю структури; композиційною цілісністю; наявністю критичної оцінки наведених відомостей; аргументованістю висновків; чіткістю та лаконічністю викладу; грамотністю та відповідністю викладу нормам української мови та академічного стилю. Вступник виявив достатнє опанування змісту матеріалу, в якому він легко орієнтується, володіння поняттєвим апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, висловлювати та обґрунтовувати свої судження, але у пропозиції та під час обговорення трапляються окремі неточності (похибки). Відповіді на запитання вступника засвідчують задовільний рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань і здатності до їх засвоєння й інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного та послідовного викладу.
100-140	Вступником продемонстровані знання та розуміння основних положень представленої дослідницької пропозиції, її актуальність, стан розробки у наукових дослідженнях, можливі шляхи розв'язання поставлених завдань. Проте, виклад матеріалу в пропозиції та під час обговорення неповний і непослідовний; зустрічаються неточності у визначенні понять, виявлено нездатність доказово обґрунтувати свої судження. Відповіді вступника вказують на досить низький рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння й інтерпретації, прийнятне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його оформлення.
0-99	Вступником продемонстровано недостатній рівень знань і розуміння основних положень представленої дослідницької пропозиції, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу матеріалу. Відповіді вступника неправильні, недостовірні, характеризуються недостатнім рівнем обґрунтованості й аргументованості.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Власенко М. Ю., Вельямінова-Зернова Л. Д., Мацкевич В. В.. Фізіологія рослин з основами біотехнології. Біла Церква: Білоцерківський ДАУ, 2006. 504 с.
2. Господаренко Г. М. Агрономія: підручник. Київ: ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2015. 376 с.
3. Господаренко Г. М. Система застосування добрив. Київ: ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2015. – 332 с.
4. Господаренко Г. М. Удобрення сільськогосподарських культур. Київ: ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2015. 276 с.
5. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2015 році; за ред. В. А. Хаджиматова. Київ: ТОВ "Алефа". 2015. 243 с.
6. Єщенко В. О., Копитко П. Г., Бутило А. П., Опришко В. П. Землеробство: Підручник Київ; за ред. В. О. Єщенка. Київ: Лазури – Поліграф, 2013. 376 с.
7. Єщенко В. О., Головчук А. Ф., Слаута В. А., Калієвський М. В. Обробіток ґрунту та наукові основи його мінімалізації: Навчальний посібник; за ред. В. О. Єщенка. Умань: Видавець «Сочінський», 2011. 308 с.
8. Жемела Г. П., Шемавнєв В. І., Олексик О. М. Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва. Полтава, 2003. 420 с.
9. Загальне землеробство: Підручник; за ред. В. О. Єщенка. Київ: Вища освіта, 2004. 336 с.
10. Богомолів О. В., Верешко Н. В., Сафонова О. М. та ін. Зберігання та переробка сільськогосподарської продукції.; під ред. О. І. Шаповаленка, О. М. Сафонові. Харків.: Еспада, 2008. 544 с.
11. Зінченко О. І. Програмування врожайності сільськогосподарських культур: навчальний посібник. Редакційно-видавничий відділ УНУС, 2015. 310 с.
12. Зінченко О. І., Коротєєв А. В., Каленська С. М. та ін. Рослинництво: практикум.; за ред. О. І. Зінченка. Вінниця: Нова Книга, 2008. 536 с.
13. Зінченко О. І., Салатенко В. Н., Білоножко М. А. Рослинництво: Підручник.; за ред. О. І. Зінченка. Київ: Аграрна освіта, 2001. 591 с.
14. Злобін Ю. А. Курс фізіології і біохімії рослин: підручник. Суми: Університетська книга, 2004. 463 с.
15. Лихацький В. І., Бургарт Ю. Є., Васянович В. Д. Овочівництво. Ч. І. Теоретичні основи овочівництва та культивацийні споруди. Київ: Урожай, 1996. 304 с.
16. Лихацький В. І., Бургарт Ю. Є., Васянович В. Д. Овочівництво. Ч. II. Біологічні особливості і технологія вирощування овочевих культур. Київ: Урожай, 1996. 360 с.
17. Лихацький В. І., Улянич О. І., Щетина С. В., Ковтунюк З. І., Слободяник Г. Я., Гордій М. В. та ін. Овочівництво: Практикум.; за ред. В. І. Лихацького. Вінниця, 2012. 452 с.
18. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф. Рослинництво. Сучасні інтенсивні

- технології вирощування основних польових культур. Львів: НВФ «Українські технології», 2006. 730 с.
- 19.Кобець А. С. , Чурсінов Ю. О., Сабадаш М. П., Грекова Н. В., Канунніков В. П. Машина і обладнання для зберігання та комплексної обробки зерна. Дніпропетровськ: ДДАЕУ, 2014. 614 с.
 - 20.Мельничук М. Д., Новак Т. В., Кунах В. А. Біотехнологія рослин: підручник. Київ: Поліграф Консалтинг, 2003. 520 с.
 - 21.Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І., Власенко В. А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин. Київ, 2006. 463 с.
 - 22.Мусієнко М. М. Фізіологія рослин: підручник для студентів біолог. спец. вузів. 2-е вид., доп. і перероблено. Київ: Либідь, 2005. 808 с.
 - 23.Найченко В. М. Технологія зберігання і переробки плодів та овочів з основами товарознавства.: підручник. 2-вид. КИЇВ: Школяр, 2007. 502 с.
 - 24.Найченко В. М., Заморська І. Л. Технологія зберігання і переробки плодів та овочів: навчальний посібник. Умань: Видавець «Сочинський», 2010. 328 с.
 - 25.Опалко А. І., Заплічко Ф. О. Селекція плодових і овочевих культур. Київ: Вища школа, 2000. 440 с.
 - 26.Орлюк А. П., Базалій В. В. Генетичний аналіз: навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2013. 218 с.
 - 27.Осокіна Н. М., Гайдай Г. С. Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва: навчальний посібник. Умань, 2005. 614 с.
 - 28.Осокіна Н. М., Герасимчук О. П., Матвієнко Н. П. Технологія зберігання та переробки зерна: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Книга-плюс», 2012. 320 с.
 - 29.Подпряттов Г. І., Рожко В. І., Скалецька Л. Ф.. Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва. Київ: Аграрна освіта, 2014. 393 с.
 - 30.Скалецька Л. Ф., Подпряттов Г. І., Завадська О. В. Основи наукових досліджень зі зберігання та переробки продукції рослинництва: навч. посіб. Київ: «Центр інформаційних технологій», 2010. 218 с.
 - 31.Молоцький М. Я., Бугайов В. Д., Васильківський С. П. , Власенко В. А. та ін. Спеціальна селекція польових культур: навчальний посібник.; за ред. М. Я. Молоцького. Біла Церква, 2010. 368 с.
 - 32.Чекалін М. М., Тищенко В. М., Баташова М. Є. Селекція та генетика окремих культур: навчальний посібник. Полтава: ФОП Говоров С. В., 2008. 368 с.